

Sosiaali- ja terveysministeriö
Kirjaamo

Lausuntomme koskien luonnosta hallituksen esitykseksi työtapaturma- ja ammattitautilain ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi sekä esitykseen liittyvästä ammattitautiasetuksesta STM 114:00/2009, 4.11.2013

Omaishoitajat ja läheiset -liitto ry on valtakunnallinen omaishoitajien ja heidän hoidettaviensa edunvalvonta- ja tukijärjestö. Suomessa arvioidaan olevan noin 300 000 omaishoitajaa. Liitolla on 72 paikallisyhdistystä eri puolilla Suomea. Omaishoitotilanteet ovat hyvin moninaisia käsittäen niin eri-ikäisiä omaishoitajia kuin hoidettaviakin erityislapsista ikäihmisiin. Väestön ikääntymisestä johtuva hoidon ja hoivan tarpeen kasvu kohdentuu herkästi omaisiin.

Vuoden 2006 alusta tuli voimaan laki omaishoidon tuesta (937/2005). Omaishoidon tuki on lakisääteinen sosiaalipalvelu, jonka järjestämisestä kunnan tulee huolehtia määrärahojensa puitteissa. Lain tarkoituksena on edistää hoidettavan edun mukaisen omaishoidon toteuttamista turvaamalla riittävät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä hoidon jatkuvuus.

Noin 40 000 omaishoitajalla on omaishoitosopimus hoidettavan kotikunnan kanssa. Omaishoitosopimukseen sisältyvät omaishoitajalle maksettava hoitopalkkio, omaishoitajan vapaapäivät ja niiden aikainen omaishoitoa korvaava hoito sekä omaishoitajalle ja hoidettavalle läheiselle annettavat palvelut. Lain mukaan kunnan on otettava tapaturmavakuutus omaishoitosopimuksen tehneelle omaishoitajalle. Kyse on kuitenkin vapaaehtoisesta vakuutuksesta, jossa vakuutusyhtiö ja vakuutuksenottaja sopivat vakuutusmaksusta, johon vaikuttavat muun muassa korvauksen suuruus, kattavuus ja kesto. Kysymys on yksityisoikeudellisesta sopimuksesta, jossa kilpailu sääntelee hintoja. Lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa tapaturmavakuutusmaksu vaihtelee 0,8 %:sta 8,0 %:iin palkasta työn vaarallisuuden mukaan.

Omaishoitajat ja läheiset -liitto ry pitää tärkeänä, että työtapaturma- ja ammattitautilain uudistetaan, mutta haluaa kiinnittää sosiaali- ja terveysministeriössä valmisteltavan lain valmistelijoiden huomion seuraaviin kysymyksiin:

1. Hallituksen esitys työtapaturma- ja ammattitautilainiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi sekä esitykseen liittyvästä ammattitautiasetuksesta sisältää selkeän heikennyksen liittyen omaishoitajien asemaan.

Lakiluonnoksen ulkopuolelle jää useita erityisryhmiä, joilla on nykyisin lakisääteinen työtapaturma- ja ammattiturva pääosin muiden lakien nojalla. Yksi näistä erityisryhmistä, joille on voimassa olevan lainsäädännön nojalla otettava tapaturmavakuutuslain mukainen tapaturmavakuutus on omaishoitajat (laki omaishoidon tuesta 937/2005 10§).

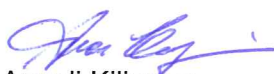
Uudessa työtapaturma- ja ammattitautilaissa vapaaehtoisen työajan vakuutuksen saaminen on mahdollista vain ansiotarkoituksessa tehtävää työtä varten. Tämä tarkoittaa mm. omaishoitajien osalta sitä, että heidän vakuutusturvansa täytyisi jatkossa järjestää muulla tavoin.

Omaishoitajat ja läheiset -liitto ry vaatii, että samanaikaisesti kyseisen lain valmistelun kanssa on valmisteltava ja hyväksyttävä laki, jolla turvataan eri erityisryhmien lainmukainen tapaturma- ja ammattitautiturva.

2. Omaishoidossa hoidettavat saattavat olla fyysisesti heikentyneitä tai muulla tavoin hauraita, josta syystä liitto esittää, että sopimusomaishoitajille harkittaisiin otettavaksi myös vastuuvakuutus kunnan toimesta. Vastuuvakuutuksen tarkoitus on vahingon aiheuttajan suojaaminen kattamalla vakuutuksenottajan tai muun vakuutetun vahingonkorvausriski sekä antaa suojaa myös vahingon kärsineelle. Vastuuvakuutus korvaa yksityishenkilönä aiheutettuja vahinkoja, joista vakuutettu on lain mukaan korvausvastuussa.

Helsingissä 12.12.2013

Omaishoitajat ja läheiset -liitto ry

Anneli Kiljunen
puheenjohtaja, kansanedustaja

Marja Tuomi
toiminnanjohtaja